

AgriSafetyNet

Agricultural Safety Through Lifelong Learning

2019-1-SK01-KA202-060645

Modul 1

ZÁKLADNÉ KONCEPTY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI V POĽNOHOSPODÁRSTVE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Modul 1 - Základné koncepty bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v poľnohospodárstve

1. Práca a zdravie

Je známe, že poľnohospodárstvo je jedným z najdôležitejších sektorov na celom svete - z hľadiska dodávania potravín - ale aj z hľadiska zamestnávania mnohých pracovníkov. Poľnohospodárstvo je jedným z odvetví s vysokým rizikom vystavenia faktorom alebo pracovným podmienkam, ktoré ovplyvňujú zdravie. Poľnohospodárstvo ako odvetvie zamestnáva asi jednu miliardu pracovníkov a považuje sa za jedno z najnebezpečnejších odvetví v rozvojových aj rozvinutých krajinách. Má veľmi vysokú mieru úmrtí, chorôb z povolania a úrazov. Predtým, ako prejdeme k diskusii o zdraví vo vzťahu k poľnohospodárstvu, spomenieme len to, čo je zdravie a zdravie pri práci všeobecne.

Medzinárodná organizácia práce tvrdí, že **„zdravie je podpora a udržiavanie najvyššieho stupňa fyzickej, duševnej a sociálnej pohody pracovníkov vo všetkých zamestnaniach“** (Medzinárodná organizácia práce - ILO). Inými slovami, zdravie je to, čo vás udrží duševne a fyzicky fit a spokojných.

Medzinárodná organizácia práce a Svetová zdravotnícka organizácia zdieľajú spoločnú definíciu zdravia pri práci, ktorá znie: **„zdravie pri práci by sa malo zameriavať na: podporu a udržanie najvyššieho stupňa fyzickej, duševnej a sociálnej pohody pracovníkov vo všetkých povolaniach; prevencia pred odchýlkami od zdravia pracovníkov spôsobenými ich pracovnými podmienkami; ochrana pracovníkov pri ich zamestnaní pred rizikami vyplývajúcimi z faktorov nepriaznivých pre zdravie; umiestnenie a udržiavanie pracovníka v pracovnom prostredí prispôbenom jeho fyziologickým a psychologickým schopnostiam; a zhrnutie, prispôbenie práce človeku a každého človeka jeho práci** (Encyklopédia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci).

Pracovné úrazy sú v poľnohospodárstve veľkým problémom. Poľnohospodári, členovia rodiny, farmári a deti na vidieku sú vystavené väčšiemu riziku ako vo väčšine ostatných povolání.

Mnoho nehôd sa týka manipulácie s dobytkom. Pri poľnohospodárskych prácach v teréne sa často stávajú aj nehody traktorov, prívosov, kombajnov, strojov na spracovanie krmovín a iného zariadenia. Ľudia pri záhradníckych a lesníckych prácach sú tiež vystavení značným bezpečnostným rizikám.

Na záver, sa otázky bezpečnosti a ochrany zdravia zameriavajú na nasledujúce body, ktorým sa treba venovať:

- minimálne štandardy pre pracoviská
- vibrácie
- asbest
- elektromagnetické polia
- biologické, chemické a fyzické prípravky
- tehotné pracovníčky a mladí ľudia
- jednotky vizuálneho zobrazenia
- osobné ochranné vybavenie
- hluk
- manuálna manipulácia
- pracovné vybavenie
- značky
- mobilné staveniská (stavebníctvo).

2. Pracovné riziká

Pracovným rizikom je situácia, ktorá môže pracovníkovi ublížiť. Pracovné riziká možno rozdeliť do dvoch hlavných kategórií. Jednou z nich sú bezpečnostné riziká, ktoré spôsobujú nehody, ktoré fyzicky zrania pracovníkov, a druhou sú zdravotné riziká, ktoré majú za následok rozvoj choroby. Našťastie medzi odborníkmi v oblasti poľnohospodárstva rastie povedomie o zdraví a bezpečnosti poľnohospodárov, pretože tieto povolania vyžadujú dôkladné informácie a znalosti o ich možných rizikách.

Dôležitý je proces kontroly a hodnotenia zdravotných a bezpečnostných rizík vyplývajúcich z nebezpečenstiev na pracovisku.

Je to neustále a systematické skúmanie všetkých aspektov práce.

Čo treba brať do úvahy:

- Či môžu byť riziká odstránené;
- Čo môže spôsobiť úraz alebo zranenie;
- ktoré preventívne alebo ochranné opatrenia sú alebo by mali byť zavedené na kontrolu rizík (European Agency for Health and Safety at Work: <http://osha.europa.eu/en>).

Hodnotenie rizika má 5 krokov:

1 Identifikácia a záznam rizika

2 Hodnotenie rizika kvôli určení výšky nebezpečenstva

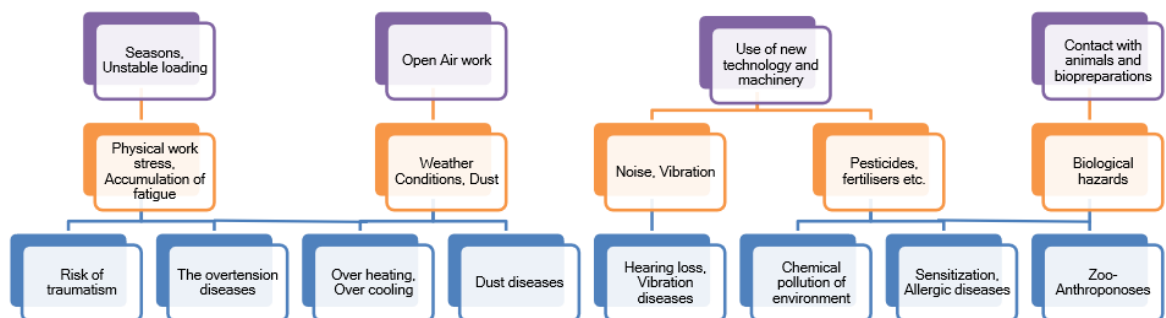
3 Určenie preventívnych a ochranných opatrení

4 Prijímanie opatrení

5 Monitorovanie a preskúvanie

Pracovníci, ktorí vykonávajú pracovné činnosti, sú vystavení nebezpečenstvu najviac. Tam, kde riziká nie sú na pracovisku kontrolované, sú pracovníci vystavení:

- **riziku zranenia pri nehode;**
- **riziku invalidity;**
- **riziku ochorenia;**
- **úmrtiu**

zdroj: <https://slideplayer.com/slide/6271563/>

Pokiaľ ide o pracovné nebezpečenstvá v poľnohospodárstve, patria sem chemické látky (prípravky na ochranu rastlín a hnojivá), biologické látky (infekčné mikroorganizmy, parazity aj dezinfekcia) a riziká spojené s účinkami rôznych fyzikálnych faktorov. Poľnohospodári sú zranení pri nehodách na pracovisku, ktorých súčasťou sú poľnohospodárske stroje, otravy pesticídmi a inými agrochemikáliami.

Práca v poľnohospodárstve je svojou povahou fyzicky veľmi náročná. Riziko nehôd zvyšuje únava poľnohospodárov, zle navrhnuté alebo staré náradie, ťažký terén (strmý, mokrý) alebo vystavenie extrémnym poveternostným podmienkam. K týmto problémom sa pridáva skutočnosť, že na vidieku sa pracovné a životné podmienky navzájom prelínajú, takže ľudia nekončia v teréne po 8 hodinách, ako je to v iných povolaniach. Poľnohospodári, dodávatelia poľnohospodárskych výrobkov a ich rodiny žijú vo vidieckych oblastiach, kde je veľa vyššie uvedených environmentálnych vedľajších účinkov spojených s vyššie uvedenými pracovnými rizikami. Zvyčajne veľmi dlhá pracovná doba, za použitia zariadení a strojov s vysokým potenciálom spôsobenia vážnych škôd a vystavenia extrémnym poveternostným podmienkam, môže skutočne vytvoriť veľmi nebezpečné pracovné prostredie. Je tiež potrebné poznamenať, že bohužiaľ je veľa pracovníkov zamestnaných sezónne a veľmi často nelegálne. Pracovníci v poľnohospodárstve nie sú takmer nikdy školení o bezpečnosti. To všetko zvyšuje riziko nehôd v tomto sektore.

zdroj: Pixabay <https://pixabay.com>

Zdravotné riziko pre poľnohospodárov zahŕňa:

- Vystavenie poľnohospodárskym chemikáliám, ako sú pesticídy a hnojivá, ako aj toxickým plynom, ktoré môžu vznikáť pri bežných poľnohospodárskych postupoch
- Pády z rebríkov, košov na obilie, pády z poľnohospodárskych strojov alebo z iných výšok
- Vystavenie ultrafialovému žiareniu zo slnka, ktoré môže spôsobovať rakovinu kože
- Vystavenie vysokému množstvu prachu, ktorý môže obsahovať plesne, baktérie a trus zvierat
- Poranenia kĺbov a väzov, ktoré môžu mať za následok artritické ochorenia ovplyvňujúce pohyblivosť
- Vystavenie hlasnému hluku a zvukom zo strojov a zariadení, ktoré môžu viesť k strate sluchu
- Nebezpečenstvo úpalu, omrzlín alebo podchladenia pri práci vonku v extrémnych poveternostných podmienkach
- Nebezpečenstvo poranenia pri prevádzke poľnohospodárskych strojov a motorových vozidiel
- Nebezpečenstvo poranenia pri práci s hospodárskymi zvieratami
- Nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom pre osoby obsluhujúce veľké zariadenia, ktoré sa môžu dotknúť nadzemného elektrického vedenia
- Stres z faktorov životného prostredia, ako sú suchá, povodne, lesné požiare, škodcovia a choroby ovplyvňujúce plodiny a dobytok, ako aj z dlhého pracovného času, finančných problémov a pocitov izolácie a frustrácie

zdroj: Pixbay <https://pixabay.com>

3. Pracovné úrazy

Ľudia pracujúci v poľnohospodárskom sektore sú – spomedzi sledovaných skupín - vystavení vysokému riziku smrteľných pracovných úrazov. Zranenia v poľnohospodárstve súvisia väčšinou so strojmi a nesprávnym využitím dopravy.

Toto sú najčastejšie vážne nehody na farme a úrazy spôsobené týmito nehodami:

- Smrť pri prevrátení sa počas používania alebo vážne zranenie pri prevrátení.
- Pád z poľnohospodárskych budov (stodoly, kôlne, poľnohospodárska technika). Mnoho poľnohospodárov je vážne zranených pri páde z kontajnerov na obilie, rebríkov, stohov sena, poľnohospodárskej techniky alebo iných hospodárskych budov.
- Pracovníci farmy môžu byť uväznení v kontajneri na obilie alebo v sile, v uzavretých priestoroch, ktoré nemajú dostatočnú hladinu kyslíka alebo sú kontaminované silážnym plynom alebo hnojom, a farmári sa môžu udusiť.
- Pracovníci farmy môžu byť vážne zranení a znetvorení, keď ich zachytia vrtáky alebo kĺbové hriadele.

Existuje niekoľko druhov pracovníkov v poľnohospodárskom sektore vystavených pracovným rizikám:

Mladí pracovníci často nemajú dostatok skúseností. Bývajú impulzívni. Mladí pracovníci potrebujú školenie a dohľad, kým sa nestanú dostatočne kompetentnými.

Starší pracovníci sú náchylnejší na niektoré podmienky, napríklad na počasie. Môžu mať tiež určité obmedzenia z dôvodu ich veku alebo môžu trpieť niektorými chronickými chorobami. Sila, zrak, sluch, reflexy, rýchlosť pohybu, produktívna kapacita starších poľnohospodárov sa môže znížiť. Starší pracovníci musia dostať prácu, ktorá je pre nich vhodná. Veľmi často by im mal byť poskytnutý osobitný dohľad a častejší zdravotný dohľad.

Môže sa tiež vyžadovať, aby **členovia rodiny** dostali pomoc, najmä ak sú ich kompetencie pre jednotlivé poľnohospodárske úlohy nízke, pretože môžu byť nezaškolení a vystavení riziku.

Detská práca by mala byť všeobecne zakázaná. Deti - členovia rodiny na farme, však môžu niekedy sprevádzať svojich rodičov pri vykonávaní úloh. V takýchto situáciách je potrebné brať do úvahy aj príslušné riziká.

Riziko musí byť deťom vysvetlené a malo by byť primerané a kontrolované, aby žiaden veľmi mladý človek alebo dieťa neboli vystavení rizikám. V každom prípade sú ohrození.

Bežné príčiny detských úrazov na farme sú:

- Pády z vozidiel;
- Pády z výšok;
- Náraz spôsobený idúcim vozidlom alebo predmetom;
- Utopenie a udusenie;
- Pri kontakte so zariadeniami;
- Pri riadení vozidiel;
- Otrava;
- Pri požiari;
- Pri kontakte so zvieratami.

Práce na farme ktoré sú pre deti zakázané:

1. Riadenie poľnohospodárskych traktorov a iných samohybných strojov.
2. Zostávať na plošinách sádzačov zemiakov a sejačiek.

3. Obsluha strojov na prípravu krmiva - sekačiek, brokovacích strojov, strojov na miesenie, mixérov, drvičov.
4. Pílenie (spracovanie) dreva kotúčovou pilou a vykonávanie pomocných činností: dopĺňanie a odoberanie materiálu, odvoz pilín.
5. Nakladanie a vykladanie dreva, výrub stromov, odstraňovanie zavesených stromov.
6. Všetky práce s chemickými prostriedkami na ochranu rastlín.
7. Práce s organickými rozpúšťadlami.
8. Nakladanie a vykladanie zvierat, práce pri zabíjaní a porcovaní zvierat.
9. Vyprázdňovanie nádrží na tekutý odpad, odstraňovanie hnojovice a obsahu septiku.
10. Výkopové, práce; stavebné a búracie práce.
11. Práce v uzavretých cisternách a kontajneroch, v obilných silách.
12. Akákoľvek práca vo výške viac ako 3 metre na: plošinách, rebríkoch, stromoch, strechách atď. Práce nad 1 meter nad zemou / podlahou sú nebezpečné práce a musia byť pre dieťa zabezpečené.
13. Práce spojené s veľkým hlukom, neprimeraným osvetlením a v miestnostiach s prachom z rastlín alebo s rizikom škodlivých biologických látok (rozoče, parazity zvierat, huby).
14. Práce spojené so zdvíhaním a prenášaním ťažkých predmetov.

Často je tiež potrebné brať do úvahy pracujúcich **pristáhovalcov**.

Problémy s komunikáciou medzi sezónnymi pracovníkmi môžu vyplývať z používania rôznych jazykov a môžu viesť k nedorozumeniam, ba dokonca k nehodám alebo chorobám.

V takom prípade musia byť kritické informácie o bezpečnosti a zdraví preložené do jazyka pracovníkov.

Je potrebné vziať do úvahy aj neočakávané situácie. Žiadna zmluva alebo pracovné povolenie, odpracovanie viac hodín, ako je zákonný limit, absencia zákonného množstva času a času odpočinku - to je iba niekoľko príkladov ťažkostí, ktoré musí zamestnávateľ vyriešiť.

Medzi pristáhovalcami existujú aj určité kultúrne rozdiely, napríklad stravovacie alebo alkoholové návyky, pretože v niektorých kultúrach môžu byť silnejšie ako v iných.

Dôležitým pre pracovníkov môže byť aj náboženstvo, preto je vždy dobré zohľadniť aj náboženské požiadavky.

Poľnohospodári môžu byť zranení obzvlášť pri obsluhu strojov. To môže byť spojené s pohybom alebo mechanickými činnosťami, ako sú:

- otočné hriadele, kolesá alebo disky;
- prebiehajúce medzery;
- otočné bubny, valce s hrotmi alebo mláťačky;
- otáčavé slimáky, červy alebo špirály v obaloch;
- vratné, kmitavé alebo posuvné pohyby.

zdroj: Pixabay <https://pixabay.com>

Hlavným úsilím v oblasti prevencie nehôd v poľnohospodárstve sú technické vylepšenia, ako aj používanie osobných ochranných prostriedkov. Veľmi dôležitá je tiež prevencia príjmu alkoholu a pravidelné príslušné vzdelávanie ľudí pracujúcich v tomto sektore. Veľmi dôležité je tiež zabezpečiť špeciálne preventívne školenia a programy, ktoré by mali brať do úvahy vekové rozdiely a pohlavie.

Aby sa zabránilo nehode a aby sa obmedzil dopad nehôd, mala by sa na mieste udržiavať vhodná súprava prvej pomoci, ktorá by mala byť v prípade potreby okamžite k dispozícii aby sa mohla poskytnúť okamžitá pomoc.

Značky na farme sú veľmi dôležité a môžu pomôcť pri znižovaní počtu nehôd. Zvyknú:

- zakazovať činnosť;
- ukladať povinnosť;
- varovať pred nebezpečím;
- poskytovať informácie.

zdroj: Pixabay <https://pixabay.com>

Je dôležité oboznámiť poľnohospodárov s významom každej značky, aby ju poznali a vedeli rozlíšiť značky podľa tvaru a farby:

- zákazové značky sú okrúhle a červené;
- výstražné značky sú trojuholníkové a žlté;
- evakuačné značky sú obdĺžnikové a zelené;
- povinnosťné značky sú okrúhle a modré;

zdroj: Ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov v poľnohospodárstve, chove hospodárskych zvierat, záhradníctve a lesníctve; Európska únia, 2012.

4. Choroba z povolania

Poľnohospodárstvo v každej industrializovanej krajine je jedným z najnebezpečnejších povolání. Choroby spôsobené poľnohospodárstvom sú v rôznych častiach sveta rôzne. Choroby z povolania v poľnohospodárstve sú podmienené celým radom faktorov. Medzi faktory, ktoré je možné spomenúť, patria podnebie, fauna, životné podmienky, hustota obyvateľstva, stravovacie návyky, úroveň vzdelania, pracovné školenia, hygienické normy, pracovné podmienky, kvalita a prístup k službám, technologický rozvoj a ďalšie.

Bolesti krížov a artróza bedrového alebo kolenného kĺbu sú v poľnohospodárstve najčastejšiou chorobou z povolania. Pracovníci na farme sú prostredníctvom činností na farme ohrozovaní rôznymi fyzickými nebezpečenstvami. Fyzické podmienky pracovných miest v poľnohospodárstve spôsobujú, že poľnohospodári sú potenciálne náchylní na artrózu bedrových a kolenných kĺbov alebo bolesti krížov. Tento druh zamestnania môže tiež spôsobiť poruchy horných končatín alebo syndróm vibrácií pôsobiacich na ruky a dlane.

„Ťažké povolania“ môžu tiež spôsobiť traumy, ako sú vyvrtnutia, vyklíbenie alebo zlomeniny. Existujú tiež dôkazy, ktoré naznačujú, že poľnohospodári môžu byť náchylnejší na iné reumatické choroby, napríklad na reumatoidnú artritídu. Ochorenia dýchacích ciest sú tiež častým problémom u poľnohospodárskych pracovníkov. Najčastejšou príčinou respiračných problémov poľnohospodárov je organický prach. Prach môže pochádzať z živočíšnej výroby a manipulácie s obilím alebo senom, ktoré môžu spôsobiť bronchitídu alebo astmu.

Najbežnejšou kategóriou kožných ochorení je kontaktná dermatitída. Môže sa vyskytnúť ako dráždivá alebo alergická kontaktná dermatitída. Úpal a vystavenie teplu sú druhou najbežnejšou príčinou kožných problémov u poľnohospodárov.

zdroj: Pixabay <https://pixabay.com>

Problematika vystaveniu sa pesticídom je často dominantným znepokojením poľnohospodárskej populácie a taktiež hlukom vyvolaná strata sluchu alebo zranenia spôsobené vibráciami.

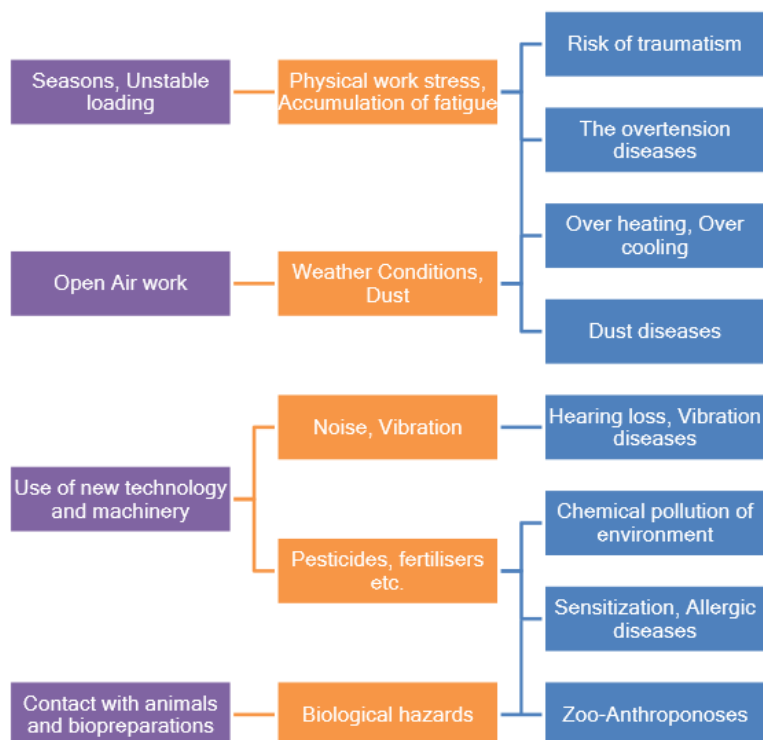
Na farmách sa nachádza veľa nebezpečných látok, ktoré môžu spôsobiť choroby z povolania. Niektoré **príklady nebezpečných látok** sú:

- Chemikálie
- Pesticídy a fumiganty
- Rozpúšťacie veterinárne lieky
- Veterinárne lieky
- Hnoj, hnojovica, pleseň
- Farby/prostriedky na ochranu dreva
- Asbest
- Čistiace prípravky/dezinfekcia
- Hnojivá
- Palivá a oleje
- Drevný prach

Vyššie uvedené nebezpečné látky môžu spôsobovať:

- Otravu
- Rakovinu
- Chronické ochorenia
- Žalúdočné problémy
- Parkinsonovu chorobu
- Teratogenézu
- Smrť

Occupational Health Problems in Agriculture

Zdroj: <https://slideplayer.com/slide/6271563/>

5. Základné právne rámce týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Právny rámec súvisiaci s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v poľnohospodárstve je veľmi obšírny problém. Keďže v praxi existujú rôzne legislatívne prístupy k ochrane pracovných a bezpečnostných noriem v poľnohospodárstve, legislatíva obsahuje nielen zákony a nariadenia týkajúce sa iba poľnohospodárskych prác, ale aj všetky všeobecné nariadenia a smernice na globálnej úrovni, ako aj na miestnej, štátnej úrovni. Na riadení bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v poľnohospodárstve sa podieľajú nielen ministerstvá práce a zdravotníctva, ale aj ministerstvá poľnohospodárstva a životného prostredia a tieto inštitúcie sú väčšinou zodpovedné za pracovnoprávne vzťahy, zamestnanosť, školenia v

poľnohospodárstve, zdravie a bezpečnosť v poľnohospodárstve, pracovné podmienky a tiež technické aspekty poľnohospodárskej výroby.

Ďalej uvádzame prehľad iba niekoľkých právnych predpisov o bezpečnosti práce v poľnohospodárstve. Nasledujúce ustanovenia boli začlenené s cieľom ukázať, ako široký je rozsah pôsobnosti zákona v poľnohospodárstve a koľko právnych aktov súvisí s týmto odvetvím.

Ochrana zdravia na pracovisku je upravená v **rámцovej smernici 89/391 / EEC z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci**. Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci ju označuje za „**rámcovú smernicu**“ o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Táto smernica oprávňuje Radu Európskej únie prijímať jednotlivé smernice v oblastiach uvedených v jej prílohe.

Európska rámcová smernica o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci stanovuje všeobecné zásady prevencie a ochrany pracovníkov pred pracovnými úrazmi a pred chorobami. V decembri 2017 Európska únia prijala *smernicu (2017/159)*, súčasne vykonávajúc dohodu o začlenení Dohovoru o práci v rybárstve z roku 2007.

Bolo vydaných niekoľko právnych úkonov upravujúcich prácu emigrantov v poľnohospodárstve. Niektoré z nich sú: **Dohovor o migrácii za zamestnaním z roku 1949 (č. 97); Dohovor o migrujúcich pracovníkoch z roku 1975 (č. 143); Dohovor o rovnakom zaobchádzaní s migrujúcimi pracovníkmi z roku 1962 (č. 118); Medzinárodný dohovor o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín (1990)**. S týmito pracovníkmi, ktorí sú v súlade so zákonom v krajine zamestnania, by sa malo zaobchádzať rovnoprávne, takže by mali byť krytí sociálnym zabezpečením. Migrujúci pracovníci by mali mať ochranu v súlade so základnými zásadami a právami pri práci.

Systémy sociálneho zabezpečenia zahŕňajú zdravotnú starostlivosť, nemocenské dávky, dávky v starobe, dávky v materstve a dávky v invalidite, ako aj kompenzácie pre pracovníkov. Systémy sociálnej ochrany sú obzvlášť dôležité pre pracovníkov pracujúcich v poľnohospodárstve, lesníctve alebo rybárstve. V tejto oblasti bolo na európskej úrovni vydaných niekoľko právnych úkonov: **Dohovor o sociálnom zabezpečení z roku 1952 (č. 102); Dohovor o lekárskej starostlivosti a dávkach v chorobe, 1969 (č. 130); Dohovor o invalidite, starobe a pozostalostných dávkach, 1967 (č. 128); Dohovor o kompenzácii pre pracujúcich v poľnohospodárstve, 192 I (č. 12); Odporúčanie sociálneho poistenia v poľnohospodárstve,**

1921 (č. 17); Dohovor o dávkach pri pracovnom úraze z roku 1964 (č. 121); ICESCR, oddiel 9; Dohovor o ochrane materstva z roku 2000 (č. 183) a jeho odporúčanie č. 191; CEDAW (1979).

Poľnohospodárstvo je jedným z najnebezpečnejších odvetví, v ktorom možno pracovať, a regulačné rámce pre prácu v poľnohospodárstve zahŕňajú normy bezpečnosti a ochrany zdravia. Regulačné rámce predpisujú preventívne a ochranné opatrenia týkajúce sa bezpečnosti pri obsluhu strojov, vybavenia, ergonómie, manipulácie a prepravy materiálov, regulácie hluku atď. Ďalej uvádzame niektoré právne akty upravujúce túto problematiku: **Dohovor o odbornej rehabilitácii a zamestnaní z roku 1983 (č. 159); Dohovor o rozvoji ľudských zdrojov, 1975 (č. 142); Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, 2006; Dohovor o bezpečnosti a zdraví v poľnohospodárstve z roku 2001 (č. 184).**

Aktuálna iniciatíva Európskej únie - Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci - **Strategický rámec v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na roky 2014 - 2020** identifikuje niekoľko hlavných výziev na zlepšenie implementácie existujúcich dokumentov a pravidiel v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. EÚ navrhuje najmä uskutočniť to zvýšením kapacity podnikov (malých a stredných) a zaviesť účinné a efektívne stratégie prevencie rizík. Tieto stratégie pomôžu zlepšiť prevenciu chorôb z povolania v poľnohospodárstve riešením nových a vznikajúcich rizík.

Non-fatal accidents at work, by economic activity, EU-28, 2011-2017

NACE (Section)	(thousands)							(incidence rate)						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Total (all activities)	3 414.7	3 165.4	3 180.5	3 276.6	3 267.1	3 339.9	3 344.5	1 665.1	1 575.9	1 537.6	1 580.9	1 535.1	1 570.8	1 557.9
Agriculture, forestry and fishing (A)	164.9	150.9	157.9	177.5	170.2	168.8	155.5	1 359.8	1 694.3	1 645.6	1 890.6	1 864.5	1 917.5	2 098.8
Mining and quarrying (B)	14.4	12.5	12.0	10.6	9.7	9.4	9.8	1 933.2	1 697.4	1 739.1	1 609.4	1 256.9	1 455.5	1 401.5
Manufacturing (C)	723.8	673.7	648.7	627.1	625.4	633.4	624.7	2 223.5	2 089.9	2 005.4	1 946.8	1 867.1	1 922.4	1 837.3
Construction (F)	479.9	418.4	378.0	376.6	372.3	371.7	376.4	3 381.5	3 066.8	2 869.3	2 920.4	2 843.4	2 879.2	2 875.8
Wholesale and retail trade (G)	451.2	416.8	426.0	410.8	412.6	416.0	412.5	1 494.8	1 373.1	1 419.3	1 378.0	1 393.0	1 382.6	1 380.4
Transportation and storage (H)	286.2	268.7	284.7	271.0	274.5	270.8	300.7	2 764.5	2 590.3	2 668.7	2 539.4	2 470.9	2 430.5	2 633.1
Accommodation and food service activities (I)	168.0	159.6	161.7	157.1	163.4	170.4	170.6	1 816.4	1 698.6	1 730.7	1 623.1	1 645.4	1 665.6	1 600.0
Administrative and support service activities (N)	279.9	246.2	245.3	239.7	244.9	262.8	288.9	2 388.7	2 158.8	2 335.3	2 160.7	2 270.8	2 176.9	2 364.6
Public administration and defence (O)	128.5	123.9	169.6	235.6	229.9	224.1	199.0	1 034.7	1 062.1	1 250.7	1 638.6	1 583.9	1 543.5	1 325.3
Human health and social work activities (Q)	319.5	305.6	321.9	369.4	370.3	378.8	376.4	1 570.0	1 472.7	1 417.4	1 629.3	1 539.9	1 616.7	1 569.1

Note: non-fatal accidents reported in the framework of ESAW are accidents that imply at least four full calendar days of absence from work (serious accidents).
Source: Eurostat (online data code: hsw_n2_01)